

УРАЖЕНІСТЬ СОРТІВ ЧЕРЕШНІ ХВОРОБАМИ

Шубенко Л.А., к.с.-г.н., асистент

Сабадин В.Я., к.с.-г.н., доцент

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква

Голодрига О.В., к.с.-г.н., доцент

Уманський національний університет садівництва, м. Умань

В останні роки, незважаючи на проведення хімічного захисту кісточкових садів, втрати від хвороб в уразливих сортів черешні залишаються значними. Особливо це відчутно в другій половині літа, коли фунгіциди вже не застосовуються, а умови для поширення та розвитку хвороб – сприятливі [1]. Тому одним із найперспективніших напрямків у садівництві є виявлення і впровадження сортів, стійких до хвороб і шкідників.

На практиці різниця ураженості і пошкодження сортів зберігається і на фоні необхідних для забезпечення умов нормального росту і розвитку рослин пестицидних обробок [2].

Стійкість до плодової гнилі кісточкових (*Monilia cinerea*) в значній мірі залежала від метеорологічних умов вегетаційного періоду та стійкості плодів до розтріскування при підвищеній вологості повітря в дощову погоду [3]. Первинне ураження відбувалося на плодах у місцях розтріскування або механічного пошкодження шкірочки.

У 2016 році ранньостиглі сорти плодовою гниллю не пошкоджувалися, оскільки під час досягання розтріскування плодів від надмірної вологості не спостерігалось й загнивання не відбувалося (табл.1). Однак, у 2017 році майже половину урожаю було втрачено в результаті високої вологості, особливо в ранньостиглих сортів черешні. Умови 2018 року характеризувалися значно меншим ступенем розвитку плодової гнилі плодів ранньостиглих сортів.

Сорти черешні середнього строку досягання найбільше уражувалися плодовою гниллю в 2018 році з максимальним показником у сортів Аборигенка і Альонушка; незначне пошкодження зафіксували для сортів Мелітопольська

крапчаста й Меотіда. У 2018 році для плодової гнилі несприятливим виявився період досягання середньостиглих сортів, коли на більшості помологічних

Таблиця 1

Ступінь ураження хворобами сортів черешні різних строків досягання,
(за 5-бальною шкалою), бали

Помологічний сорт	Плодова гниль			Кокомікоз			Клястероспоріоз		
	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
<i>Ранньостиглі сорти</i>									
Дар Млієва	0	2,8	1,4	2,1	2,0	1,9	1,1	2,0	1,0
Зоряна (к)	0	2,5	1,1	2,0	1,0	1,1	1,3	2,0	1,1
Мліївська жовта	0	3,2	1,9	1,0	1,5	1,5	2,0	2,8	2,0
<i>Середньостиглі сорти</i>									
Міраж	0,2	1,5	0	0,5	0,7	1,0	1,0	1,3	1,1
Альонушка	2,0	4,4	2,7	3,5	3,0	3,5	2,4	3,0	1,7
Аборигенка	1,3	4,7	1,0	2,0	2,5	2,2	2,2	3,2	2,6
Мелітопольська крапчаста	1,0	0,5	0	3,1	1,0	2,0	2,0	2,2	1,0
Меотіда (к)	0,5	0,8	0	1,0	1,0	1,1	1,1	2,4	0
<i>Пізнньостиглі сорти</i>									
Бірюза	4,7	1,0	0	3,8	2,7	3,3	2,5	4,1	2,0
Донецький угольок	2,0	0,7	0	2,0	1,2	2,0	2,0	1,0	0
Дрогана жовта (к)	4,5	3,0	1,0	3,7	2,5	3,0	1,8	2,5	1,6
Амазонка	4,5	0	0	2,0	1,0	1,4	1,3	3,0	1,3
<i>НІР₀₅</i>	<i>1,7</i>	<i>1,4</i>	<i>1,2</i>	<i>1,1</i>	<i>1,0</i>	<i>1,3</i>	<i>1,1</i>	<i>2,0</i>	<i>1,2</i>

сортах ознаки хвороби були відсутні (крім сортів Альонушка й Аборигенка). Слід відмітити, що досягання плодів сорту Альонушка у 2018 році відбулося значно раніше, ніж у попередні роки, тобто одночасно із ранньостиглими сортами, а це співпало з випаданням великої кількості опадів і спричинило розтріскування та загнивання плодів. У сортів Міраж, Мелітопольська крапчаста і Меотіда пошкодження плодовою гниллю не відбувалося.

Сприятливим для розвитку плодової гнилі пізньостиглих сортів був період досягання плодів 2016 року з високою вологістю і температурою повітря. Максимального ураження зазнали плоди сорту Бірюза, а найменшого – сорту Донецький угольок. Крім того, плоди сорту Амазонка у 2016 році пошкодились майже повністю, однак у 2017-2018 роках розвитку плодової гнилі на них не було. Протягом періоду досліджень плодовою гниллю найбільше уражувався контрольний сорт Дрогана жовта, найбільш стійким до даного захворювання виявився сорт Донецький угольок.

Таким чином, ураження плодовою гниллю залежало від періоду досягання конкретних помологічних сортів і метеорологічних умов під час досягнення ними знімальної стиглості. Проте, незважаючи на несприятливі фактори навколишнього середовища, найвищу стійкість до загнивання проявили середньостиглі сорти Міраж, Мелітопольська крапчаста і пізньостиглі Донецький угольок та Амазонка.

Література

1. Кіщак О. А. Кіщак Ю. П. Шляхи підвищення продуктивності насаджень черешні в умовах північного Лісостепу України // Садівництво. 2015. №50. С. 5-7.
2. Веріжнікова І. Черешня Приазов'я // Садівництво по –українськи. 2017. № 5. С.44.
3. Сас Р. Черешня розтріскалась? // Садівництво по – українськи. 2017. №5. С.58.